

Fylgiskjal II.**Samþykkt nr. 171, um næturvinnu.**

Allsherjarþing Alþjóðavinnuálastofnunarinnar, sem kom saman til 77. þingsetu sinnar í Genf 6. júní 1990 eftir kvaðningu stjórnarnefndar alþjóðavinnuálastofnunarinnar,

gefur gaum að ákvæðum í alþjóðlegum samþykktum og tillögum um vinnumál um næturvinnu barna og ungmenna, einkum ákvæðum Samþykktar og Tillögu um takmörkun á næturvinnu barna og unglinga við störf sem ekki teljast til iðnaðar frá 1946, endurskoðaðrar Samþykktar um næturvinnu ungmenna í iðnaði frá 1948 og Tillögu um takmörkun næturvinnu barna og ungmenna við landbúnaðarstörf frá 1921, og

gefur gaum að ákvæðum í alþjóðlegum samþykktum og tillögum um vinnumál um næturvinnu kvenna, einkum ákvæðum endurskoðaðrar Samþykktar um næturvinnu kvenna í iðnaði frá 1948, Bókunar með henni frá 1990, Tillögu um takmörkun næturvinnu kvenna við landbúnaðarstörf frá 1921 og 5. mgr. Tillögu um mæðravernd frá 1952 og

gefur gaum að ákvæðum Samþykktar um misrétti með tilliti til atvinnu og starfs frá 1958 og

gefur gaum að ákvæðum endurskoðaðrar Samþykktar um mæðravernd frá 1952 og þar eð þingið hefur samþykkt tilteknar ábendingar um næturvinnu, sem er fjórða mál á dagskrá þessa þings, og

þar eð þingið hefur ákveðið að þessar ábendingar skuli gerðar í formi alþjóðasamþykktar gerir þingið í dag, 26. júní 1990, eftirfarandi samþykkt sem nefna má Samþykkt um næturvinnu, 1990:

1. gr.

Í þessari samþykkt:

- a. tákna hugtakið „næturvinnu“ alla vinnu sem unnin er í a.m.k. 7 klukkustundir samfleytt, þ.m.t. á tímabilinu frá miðnætti til kl. 5 að morgni, samkvæmt niðurstöðu hlutaðeigandi stjórnvalds að höfðu samráði við hlutaðeigandi aðila vinnumarkaðarins eða með kjarasamningum;
- b. tákna hugtakið „næturvinnuáður“ mann sem ráðinn hefur verið til vinnu og vinnur verulegan hluta vinnutímans í næturvinnu þannig að það sé umfram tiltekin mörk. Slík mörk skal hlutaðeigandi stjórnvald setja að höfðu samráði við hlutaðeigandi aðila vinnumarkaðarins eða með kjarasamningum.

2. gr.

1. Þessi samþykkt á við um alla þá sem ráðnir eru til vinnu, að undanteknum þeim sem ráðnir eru til starfa í landbúnaði, við kvikfjárrækt, fiskveiðar, flutninga á sjó og siglingar á skipaskurðum.
2. Aðildarríki, sem fullgilt hefur þessa samþykkt, er heimilt, að höfðu samráði við hlutaðeigandi aðila vinnumarkaðarins, að undanskilja frá ákvæðum hennar takmarkaða hópa starfsmanna ef það mundi valda sérstökum og verulegum vandkvæðum ef ákvæði hennar næðu til þeirra.
3. Sérhvert aðildarríki sem nýtir sér þann möguleika sem gefinn er í 2. tölul. þessarar greinar skal í skýrslum sínum um framkvæmd samþykktarinnar, skv. 22. gr. Stofnskrár Alþjóðavinnuálastofnunarinnar, tilgreina þá flokka starfsmanna sem þannig eru undanþegnir og ástæður til þess. Það skal einnig skýra frá öllum ráðstöfunum sem gerðar hafa verið í því skyni að láta ákvæði samþykktarinnar ná til slíkra starfsmanna.

3. gr.

1. Sérstakar ráðstafanir, sem gera verður vegna eðlis næturvinnu og skulu a.m.k. vera fölgnaðar í þeim sem tilgreindar eru í 4.–10. gr., skulu gerðar í þágu næturstarfsmanna í því

skyni að vernda heilsu þeirra, hjálpa þeim til að fullnægja skyldum sínum við fjölskyldur sínar og félagslegum skyldum, veita þeim tækifæri til að fá stöðuhækkun og veita þeim hæfilega umbun. Slíkar ráðstafanir skulu einnig gerðar varðandi öryggi og vernd barnshafandi kvenna hvað snertir alla starfsmenn sem vinna næturvinnu.

2. Þær ráðstafanir sem tilgreindar eru í 1. tölul. hér að ofan má gera smám saman.

4. gr.

1. Starfsmenn skulu hafa rétt til að óska eftir að undirgangast læknisskoðun sér að kostnaðarlausu og fá ráðleggingar um hvernig unnt sé að draga úr eða koma í veg fyrir heilsufarsleg vandamál í tengslum við vinnu sína:
 - a. áður en þeir taka að sér næturvinnustörf;
 - b. með reglulegu millibili á meðan þeir gegna slíkum störfum;
 - c. ef þeir verða fyrir heilsufarslegum vandamálum á meðan þeir gegna slíkum störfum og þau stafa ekki af öðrum orsökum en næturvinnunni.
2. Svo fremi starfsmaður sé ekki talinn óhæfur til að vinna næturvinnu skal vitneskja um niðurstöður slíks mats ekki veitt öðrum án samþykkis hans og skulu þær ekki láttnar bitna á honum.

5. gr.

Viðeigandi aðstaða til skyndihjálpar skal vera fyrir hendi fyrir starfsmenn sem vinna næturvinnu, þ.m.t. ráðstafanir til þess að unnt sé að flytja starfsmenn, ef þörf krefur, án tafar til staðar þar sem unnt er að veita þeim viðeigandi meðferð.

6. gr.

1. Ef næturvinnumaður telst óhæfur til að vinna næturvinnu af heilsufarsástæðum skal hann fluttur í svipað starf sem hann er fær um að vinna ef því verður við komið.
2. Ef ekki reynist unnt að flytja hann í slíkt starf skal hann njóta sömu bóta og aðrir starfsmenn sem eru ekki vinnufærir eða hefur ekki tekist að fá vinnu.
3. Næturvinnumaður, sem telst óhæfur til að vinna næturvinnu um tíma, skal njóta sömu verndar fyrir uppsögn eða tilkynningu um uppsögn og aðrir starfsmenn sem eru ekki vinnufærir af heilsufarsástæðum.

7. gr.

1. Ráðstafanir skulu gerðar til að tryggja að konur eigi kost á annarri vinnu en næturvinnu ef þær að öðrum kosti yrðu settar til slíkra starfa:
 - a. fyrir og eftir barnsburð í a.m.k. sextán vikur, þar af a.m.k. átta vikur fyrir væntanlegan barnsburð;
 - b. í viðbótartíma sem læknisvottorði hefur verið framvísað um þar sem fram kemur að slíkt er nauðsynlegt vegna heilsu móður og barns:
 - i. á meðan á þungun stendur;
 - ii. í tiltekinn tíma eftir barnsburð sem ákveðinn er samkvæmt staflið b hér að ofan; hlutaðeigandi yfirvald skal ákveða lengd slíks tíma að höfðu samráði við hlutaðeigandi aðila vinnumarkaðarins.
2. Þær ráðstafanir sem vikið er að í 1. tölul. þessarar greinar eru m.a. flutningur starfsmanns til dagvinnustarfa, greiðsla almannatryggingabóta eða framlenging barnsburðarleyfis.
3. Á meðan á þeim tíma stendur sem tilgreindur eru í 1. tölul. þessarar greinar:
 - a. er ekki heimilt að víkja konu úr starfi eða segja henni upp starfi nema af fullgildum ástæðum sem tengjast hvorki meðgöngu hennar né barnsburði;
 - b. skulu tekjur konu nægja til að framfleyta henni og barninu miðað við eðlileg lífskjör. Slíkar tekjur má tryggja með hverjum þeim ráðstöfunum sem nefnar eru í 2. tölul. þessarar greinar, með öðrum ráðstöfunum eða með samblandi slíkra ráðstafana;

- c. skal kona ekki verða af bótum varðandi stöðu sína, starfstíma og stöðuhækkun sem tengdar kunna að vera venjulegri stöðu hennar við næturvinnu.
4. Ákvæði þessarar greinar skulu ekki hafa þau áhrif að draga úr vernd og bótum tengdum barnsburðarleyfi.

8. gr.

Við ákvörðun umbunar fyrir næturvinnumenn í formi vinnutíma, launa eða þess háttar kjara skal tekið tillit til eðlis vinnunnar.

9. gr.

Veita skal næturvinnuönnum viðeigandi félagslega þjónustu, svo og starfsmönnum sem vinna næturvinnu, ef þörf krefur.

10. gr.

1. Áður en kynntar eru vinnuáætlanir þar sem næturvinnumenn eiga hlut að máli skal vinnuveitandi hafa samráð við trúnaðarmann starfsmanna um nánari tilhögun slíkra áætlana og form skipulagningar næturvinnu sem hentar best fyrirtækinu og starfsmönnum þess og um heilbrigðisráðstafanir við vinnu og félagslega þjónustu sem þörf er fyrir. Í fyrirtækjum sem hafa næturvinnumenn í þjónustu sinni skal reglulega haft slíkt samráð.
2. Í þessari grein tákna hugtakið „trúnaðarmenn starfsmanna“ menn sem hlotið hafa viðurkenningu sem slíkir samkvæmt landslögum eða venjum, samkvæmt Samþykkt um vernd og aðstöðu trúnaðarmanna verkamanna á vinnustöðum frá 1971.

11. gr.

1. Ákvæðum þessarar samþykktar má framfylgja með lögum eða reglugerðum, kjarasamningum, gerðardómi eða dómsúrskurði, samblandi slíkra aðgerða eða með öðrum hætti sem henta þykir aðstæðum eða samkvæmt venjum í viðkomandi landi. Svo framarlega að þeim hafi ekki verið veitt gildi á annan hátt skal þeim vera framfylgt með lögum eða reglugerðum.
2. Þar sem ákvæðum þessarar samþykktar er framfylgt með lögum eða reglugerðum er skylt að hafa fyrst samráð við hlutaðeigandi aðila vinnumarkaðarins.

12. gr.

Formlegar fullgildingar þessarar samþykktar skulu sendar forstjóra alþjóðavinnuáskrifstofunnar til skrásetningar.

13. gr.

1. Þessi samþykkt skal einungis bindandi fyrir þau aðildarríki Alþjóðavinnuáskrifstofunnar sem hafa látið forstjórann skrá fullgildingar sínar.
2. Hún gengur í gildi tólf mánuðum eftir að fullgildingar tveggja aðildarríkja hafa verið skráðar hjá forstjóranum.
3. Síðan gengur þessi samþykkt í gildi að því er snertir hvert aðildarríki tólf mánuðum eftir að fullgilding þess hefur verið skráð.

14. gr.

1. Aðildarríki, sem fullgilt hefur samþykkt þessa, getur sagt henni upp að liðnum tíu árum frá fyrstu gildistöku hennar. Tilkynningu um uppsögn skal senda forstjóra alþjóðavinnuáskrifstofunnar til skrásetningar. Slík uppsögn öðlast ekki gildi fyrir en ár er liðið frá skrásetningardegi hennar.
2. Sérhvert aðildarríki, sem fullgilt hefur samþykkt þessa en notfærir sér ekki innan árs frá lokum tíu ára tímabilsins, sem um getur í fyrri tölulið, rétt þann til uppsagnar sem kveðið er á um í þessari grein, skal bundið af henni í annað tíu ára tímabil, en síðan getur það sagt þessari samþykkt upp að loknu hverju tíu ára tímabili í samræmi við ákvæði þessarar greinar.

15. gr.

1. Forstjóri alþjóðavinnuáskrifstofunnar skal tilkynna öllum aðildarríkjum Alþjóðavinnuáskrifstofunnarinnar skráningu allra fullgildinga og uppsagna sem aðildarríki stofnunarinnar hafa sent honum.
2. Þegar forstjórinn tilkynnir aðildarríkjum stofnunarinnar skrásetningu annarrar fullgildingarinnar, sem honum berst, skal hann vekja athygli þeirra á hvaða dag samþykktin gangi í gildi.

16. gr.

Forstjóri alþjóðavinnuáskrifstofunnar skal senda aðalritara Sameinuðu þjóðanna til skrásetningar, skv. 102. gr. sáttmála Sameinuðu þjóðanna, allar upplýsingar um fullgildingar og uppsagnir sem hann hefur skrásett í samræmi við ákvæði undanfarandi greina.

17. gr.

Þegar stjórn alþjóðavinnuáskrifstofunnar kann að álíta það nauðsynlegt skal hún leggja fyrir allsherjarþingið skýrslu um framkvæmd þessarar samþykktar og athuga jafnframt hvort æskilegt sé að setja á dagskrá þingsins endurskoðun hennar allrar eða hluta hennar.

18. gr.

1. Ef þingið gerir nýja samþykkt, sem breytir þessari samþykkt að öllu eða nokkru leyti, og sú samþykkt mælir ekki fyrir um á annan veg, þá skal:
 - a. fullgilding aðildarríkis á hinni nýju samþykkt *ipso jure* hafa í för með sér tafarlausa uppsögn þessarar samþykktar, þrátt fyrir ákvæði 14. gr. hér að framan, ef hin nýja samþykkt öðlast gildi og þá frá þeim tíma þegar það gerist;
 - b. aðildarríkjum ekki heimilt að fullgilda þessa samþykkt eftir að hin nýja samþykkt hefur öðlast gildi.
2. Þessi samþykkt skal, hvað sem öðru líður, halda gildi sínu hvað snertir form og efni í þeim aðildarríkjum sem hafa fullgilt hana en ekki hina nýju samþykkt.

19. gr.

Enskur og franskur texti þessarar samþykktar eru jafngildir.